

LUBUSKI KLUB PRZYRODNIKÓW

zaprasza do współpracy.

Prowadzimy własne prace badawcze i bierzemy udział w pracach instytutów naukowych.

Organizujemy zebrania, sympozja, wystawy, konkursy i wycieczki.

Prowadzimy działalność popularyzatorską i wydawniczą.

I ty możesz zostać członkiem klubu.

Nasz adres: Lubuski Klub Przyrodników, Świebodziński Dom Kultury
ul. 22 Lipca 41, 66 - 200 Świebodzin.

Lubuska Kartoteka Przyrodnicza

1. Cele i ogólne zasady funkcjonowania.

Celem utworzenia Lubuskiej Kartoteki Przyrodniczej jest zbieranie materiałów dotyczących występowania na terenie Ziemi Lubuskiej rzadkich gatunków roślin i zwierząt, oraz ułatwianie kontaktu między osobami i instytucjami prowadzącymi tu badania przyrodnicze, a działającymi w regionie amatorami.

Kartoteka prowadzona jest społecznie przez członków Lubuskiego Klubu Przyrodników. Zbieranie i przekazywanie materiałów opiera się również na zasadzie dobrowolnej współpracy.

Podstawą funkcjonowania kartoteki są karty obserwacji wypełniane przez współpracowników i gromadzone w jednym katalogu.

Bezpośredni nadzór nad działalnością kartoteki sprawuje zarząd Lubuskiego Klubu Przyrodników.

2. Zasięg terytorialny.

Zasięg terytorialny kartoteki pokrywa się w zasadzie z zasięgiem działalności klubu i obejmuje Pojezierze Lubuskie wraz z przylegającymi pradolinami, oraz tereny położone na południe od doliny Odry, mniej więcej po linię Forst - Lubsko - Nowa Sól. W szczególnych przypadkach realizacji konkretnych tematów, dane zbierane przez kartotekę mogą obejmować teren całych województw szczecińskiego lub zielonogórskiego.

Gatunek	Liczebność	LUBUSKA KARTOTEKA PRZYRODNICZA
Stanowisko		Obserwator
Środowisko		Data (g)
Szczegóły obserwacji		

3. Zakres zbieranych materiałów.

Zakres zbieranych w kartotece danych obejmować będzie podstawową listę gatunków o których występowaniu dane zbierane będą w sposób ciągły z całego terenu działalności kartoteki, oraz dotatkowe /tematyczne/ listy gatunków formułowane okresowo przez osoby, zespoły lub instytucje opracowujące określone tematy i pragnące skorzystać z pomocy kartoteki. Dodatkowe listy gatunków publikowane będą na bieżąco w biuletynie klubu, w dziale "Prace klubu" lub "Informacje, komunikaty, apele".
Podstawowa lista gatunków:

- Cis /Taxus baccata/
- Brząk /Sorbus torminalis/
- Wawrzynek wilczełyko /Daphne mesereum/
- Bluszcz /Hedera helix/ - okazy kwitnące
- Mącznica lekarska /Arctostaphylos uva-ursi/
- Barwinek pospolity /Vinca minor/
- Długosz królewski /Osmunda regalis/
- Rosiczka okrągłolistna /Drosera rotundifolia/
- Rosiczka pośrednia /Drosera intermedia/
- Rosiczka długolistna /Drosera anglica/
- Dziewięsiś bezłodygowy /Carlina acaulis/
- Lilia złotogłów /Lilium martagon/
- Snieżyczka przebiśnieg /Galanthus nivalis/
- Ostnica włosowata /Stipa capillata/
- Ostnica piórkowata /Stipa pennata/
- Zimowit jesienny /Colchicum autumnale/
- Wrzosiec bagienny /Erica tetralix/
- Kotewka /Trapa natans/
- Bagno zwyczajne /Ledum palustre/
- Żurawina błotna /Oxycoccus quadripetalus/
- Sasanka żakowa /Fulsatilla pratensis/
- Bobrek trójlistkowy /Menyanthes trifoliata/
- Zawilec wielkokwiatowy /Anemone silvestris/
- Milek wiosenny /Adonis vernalis/
- Centuria pospolita /Centaurium umbellatum/
- Czermień błotna /Calla palustris/
- Kłód wiechowata /Cladium mariscus/

Kozioróg dębosz /*Cerambyx cerdo*/
Jelonek rogacz /*Lucanus cervus*/
Ropucha paskówka /*Bufo calamita*/
Ropucha zielona /*Bufo viridis*/
Wąż zygakowata /*Vipera berus*/
Gnieziosz plamisty /*Coronella austriaca*/
Żółw błotny /*Emys orbicularis*/
Fliszarzka górńska /*Notacilla cinerea*/
Zausznik /*Podiceps nigricollis*/
Kormoran czarny /*Phalacrocorax carbo*/
Czapla siwa /*Ardea cinerea*/
Pocjan czarny /*Ciconia nigra*/
Gęś /*Anser anser*/
Orlik krzykliwy /*Aquila pomarina*/
Bielik /*Haliaeetus albicilla*/
Rybołów /*Pandion haliaetus*/
Żuraw /*Grus grus*/
Derkacz /*Crex crex*/
Kulik wielki /*Numenius arquata*/
Aycyk /*Limosa limosa*/
Przebiec krwawodzioby /*Tringa totanus*/
Świeszka /*Iarus ridibundus*/
Rybitwa czarna /*Chlidonias niger*/
Bóbr /*Castor fiber*/
Borsuk /*Mosch mosch*/
Ałca /*Lutra lutra*/
Łos /*Alces alces*/

Przedstawiona lista gatunków nie obejmuje szeregu minających i chronionych taksonów, między innymi gatunków bardzo rzadkich, występujących na Ziemi Lubuskiej na pojedynczych stanowiskach lub znanych z przeszłości, oraz takich których bezbłędne rozpoznanie może przeciętnemu amatorowi sprawić trudności. W przypadku stwierdzenia rzadkiego gatunku nie wziętego na powyższej liście, który jest obserwatorowi dobrze znany, informacje o nim należy również nadesłać do kartoteki.

4. Instrukcja wypełniania kart.

Karty należy wypełniać czytelnie, szczególnie w rubrykach "gatunek" i "stanowisko". W zasadzie karta nie powinna być wypełniana w terenie lecz w domu na podstawie sporządzonych w terenie notatek.

Rubryka "gatunek" powinna zawierać pełną łacińską i polską nazwę obserwowanego gatunku. W przypadku jakiegokolwiek, nawet na najmniejszej niepewności w oznaczeniu gatunku po nazwie gatunkowej należy wpisać znak zapytania. W uzasadnionych przypadkach dopuszczalne jest oznaczenie tylko do rodzaju /np. rosiczka - *Drosera* sp./ Niedopuszczalne jest podawanie obserwacji niepewnych, niesprawdzonych, opartych na przypuszczeniach.

W rubryce "liczebność" należy podać dokładną /np. 4 osobniki, 3 pary, 2 samice/ lub przybliżoną /licznie na obszarze 100m², około 130 os./ ocenę liczebności gatunku. Ocena powinna być oparta na określonych kryteriach o których informację należy podać w rubryce "Szczegóły obserwacji".

Dane zawarte w rubryce "stanowisko" powinny umożliwić dokładne naniesienie stanowiska na mapę i szybkie odnalezienie go w terenie. Należy więc wpisywać: odległość i kierunek od najbliższej miejscowości, nazwę zbiornika wodnego, w lasach numer oddziału i pododdziału, nazwę leśnictwa, nadleśnictwa lub obrębu, gminy oraz opis wszelkich punktów orientacyjnych - dróg, mostów, zabudowań, drzew itp. W przypadku stanowisk trudnych do zlokalizowania na odwrocie należy naszkicować prowizoryczną mapkę z oznaczeniem opisywanego stanowiska. Dane zbierane w kartotece dotyczą wyłącznie stanowisk naturalnych.

W rubryce "środowisko" należy podać krótki opis środowiska, szczególną uwagę zwracając na cechy, które mogą być istotne dla opisywanego gatunku.

W rubryce "szczegóły obserwacji" należy dokładnie opisać przebieg obserwacji, podając wszelkie istotne dane których nie zawierają rubryki poprzednie. W rubryce tej należy również podać kryterium na podstawie którego dokonano oceny liczebności gatunku, a w przypadku gatunków które nie są obserwatorowi dobrze znane, szczegółowy opis cech na podstawie których dokonano oznaczenia.

Wypełnione karty należy przysyłać do dnia 10 września na adres: Muzeum Regionalne, Dział Przyrodniczy, 66-200 Świebodzin, gdzie tymczasowo, do chwili uzyskania przez klub własnego lokalu zdeponowana będzie kartoteka.

5. Zasady korzystania z materiałów zawartych w kartotece.

Korzystać z materiałów zawartych w kartotece mogą:

- a/ współpracownicy kartoteki którzy dostarczyli co najmniej 25 kart obserwacji, oraz instytucje wspomagające kartotekę - po przedstawieniu celu i uzyskaniu akceptacji zarządu klubu,
- b/ osoby prowadzące przy udziale kartoteki określone badania - tylko w zakresie opracowywanego tematu /każdy temat realizowany przy udziale kartoteki powinien być przedstawiony na wiosennym lub jesiennym zjeździe klubu i zaakceptowany przez ogół współpracowników/.
- c/ inne osoby lub instytucje - po przedstawieniu celu i uzyskaniu akceptacji ogółu współpracowników.

Najbliższe dwa lata traktowane będą jako próbny okres działalności kartoteki, podczas którego niewątpliwie wyłonią się pewne błędy i niedociągnięcia. Po tym okresie regulamin kartoteki i podstawowa lista gatunków zostaną zweryfikowane i sformułowane na nowo w wersji ostatecznej. Aby wersja ta była jak najlepsza prosimy wszystkich współpracowników oraz osoby, które zetkną się z działalnością kartoteki o uwagi na temat jej kształtu, zakresu, form i zasad funkcjonowania.

Na następnych stronach podano kilka przykładów wypełnionych kart obserwacji - wszystkie zamieszczone na kartach dane są fikcyjne.

Gatunek Hedera helix - bluszcz pospolity	Liczebność 1 okaz	LUBUSKA KARTOTEKA PRZYRODNICZA
Stanowisko przy drodze łączącej Przytoczno z osadą Zieloniec /gm. Gubin/ ok. 300m na wschód od Zielonca.		Obserwator Leszek Ratajczak
Środowisko Kępa drzew liściastych, głównie topól		Data(g) 11.10.84
Szczegóły obserwacji Bluszcz pnie się po pniu okazałej topoli na wysokość ok. 12m. Na wysokości 1,3m nad ziemią średnica łodygi bluszczu wynosi 11cm. Na wysokości ok. 3m pęd rozgałęzia się.		

Gatunek Galanthus nivalis - śnieżyczka przebiśn.	Liczebność licznie na ok. 0,2ha	LUBUSKA KARTOTEKA PRZYRODNICZA
Stanowisko Ok. 2,5 km na W od miejsc. Garb /gm. Torzym/ w oddz. 311c leśn. Ługi, Nadleśnictwa Rzepin.		Obserwator Kazimierz Rzepecki
Środowisko Przesuszony łęg olszowo-jesionowy słoneczna polana na skraju lasu		Data(g) 15.03.84
Szczegóły obserwacji Przebiśniegi, rosną w kilkunastu dużych kępach /po 10 - 20m ² / i wielu mniejszych rozproszonych na obszarze około 0,2ha, pokrywając ogółem ok. 20% powierzchni.		

Gatunek Vipera berus - żmija zygzakowata	Liczebność 1os.	LUBUSKA KARTOTEKA PRZYRODNICZA
Stanowisko zach. część oddz. 143b leśnictwa Łaski, Nadleśnictwa Świebodzin, ok. 1 km na poł. od osady Zioło		Obserwator Barbara Nowacka
Środowisko słoneczna polana o pow. ok. 1ha granicząca z buczynami		Data(g) 21.05.84
Szczegóły obserwacji obserwowano 1 osobnika o dług ok 50cm, wygrzewającego się na słońcu. Wg informacji miejscowych leśników na stanowisku tym żmije spotykane są corocznie.		

Gatunek Numenius arguata - kulik wielki	Liczebność 2 pary	LUBUSKA KARTOTEKA PRZYRODNICZA
Stanowisko Dolina Odry /prawy brzeg/ ok. 1km na poł. wschód od miejscowości Radnica /gm. Krosno Odrz./	Obserwator Władysław Kubiak	
Srodowisko rozległe, podsuszony łąki z nie- licznymi pojedynczymi drzewami	Date(y) 1 - 14.05.84 2 - 27.05.84	
Szczegóły obserwacji 1 - znaleziono gniazdo z 3 jajami, oraz obserwo- wano 4 zaniepokojone ptaki 2 - 4 zaniepokojone ptaki		

Gatunek Larus ridibundus - śmieszka	Liczebność ok. 80par	LUBUSKA KARTOTEKA PRZYRODNICZA
Stanowisko Staw "Trójkąt" w kompleksie Gnil- no /EGryb, zakład Sulęciny/, ok. 3km od m. Łazów /gm. Osno Lub./	Obserwator Stanisław Chojnicki	
Srodowisko Staw o pow. ok 20ha, z kilkoma niewielkimi wyspami	Date(y) 12.05.84	
Szczegóły obserwacji Kolonja niedostępna, na wyspie odległej od brze- gu o ok. 70m. Z brzegu widac wysiadujące ptaki i niektóre gniazda. Liczbę par oceniono na podsta- wie liczby obserwowanych ptaków.		

Gatunek Castor fiber - bóbr	Liczebność nieznana	LUBUSKA KARTOTEKA PRZYRODNICZA
Stanowisko Dolina Obry, około 1,5km na po- łudnie od Bukowca /gm. Skwierzy- na/	Obserwator Zygmunt Kaczor	
Srodowisko Dolina o szer. ok 50m, brzegi po- rośnięte olchą i topolą	Date(y) 16.05.84	
Szczegóły obserwacji W kilkunastu miejscach stwierdzono świeże ślady żerowania bobrów, między innymi zgryzione drze- wa o średnicy ponad 25cm. Początkowo rzeki przegrodzona była tamą spiętrzoną wodą.		

- 8 -

PRACE KLUBU

Zimowanie ptaków wodnych na
Ziemii Lubuskiej w sezonie
1984 / 85

W dniach 12 - 20 stycznia 1985, w ramach ogólnopolskiej
akcji liczenia zimujących ptaków wodnych, koordynowanej przez
Wzwyższą Szkołę Pedagogiczną w Siedlcach, klub przeprowadził akcję
liczenia ptaków wodnych zimujących na rzekach Ziemi Lubuskiej.
W akcji wzięli udział: Tadeusz Czwałga, Lech Antkowiak, Tytus
Godula, Andrzej Jermaczek, Leszek Jerzak, Artur Nowak, Adam Pikuła,
Włodzimierz Rudawski, Mariusz Swędrak, Jarosław Szałała i Zdzisław
Waloszek. Skontrolowano 262km biegu rzek - 150km Obry na odcinku
od Kopanicy do ujścia w Skwierzynie, 77km Odry na odcinku od Rajca
do Kostrzyna, oraz 35km Leniwej Obry na odcinku od Szczanica do
ujścia. W okresie liczeń Obra i Odra zlodzone były całkowicie na
ponad 90% długości badanych odcinków, Leniwa Obra na około 15%.
Na poszczególnych rzekach stwierdzono następujące ilości ptaków:

Gatunek	Odra	Obra	Len.	Obrg	Razem
Kaczki pływające nierozpoznane	2156	4	-	-	2160
Krzyżówka	592	959	513	-	2064
Łabędź niemy	133	79	67	-	279
Łyska	24	217	35	-	276
Nurogęs	139	12	20	-	171
Gęś białogłowa	75	-	-	-	75
Łabędź krzykliwy	56	-	-	-	56
Gąsior	30	5	2	-	37
Perkoz	-	3	31	-	34
Gęś zbożowa	30	-	-	-	30
Czernica	10	9	-	-	19
Czapla siwa	6	3	3	-	12
Śmieszka	1	8	-	-	9
Bielik	4	2	-	-	6
Zimorzodek	-	5	-	-	5
Bielaczek	1	-	1	-	2
Głowniak	1	1	-	-	2
Łabędzie nierozpoznane	-	2	-	-	2
Perkoz dwuczuby	1	-	-	-	1

Gatunek	Odra	Obrą	Len. Obra	Razem
Ogorzałka	1	-	-	1
Kurka wodna	-	1	-	1
<hr/>				
Razem	3260	1310	672	5242

W przypadku niektórych gatunków określano stosunek liczby osobników dorosłych do młodych, bądź samców do samic. Dane te zebrano w poniższym zestawieniu:

Gatunek		
Łabędź niemy	193 dorosłe	63 młode
Łabędź krzykliwy	46	8
Bielik	4	-
Krzyżówka	306 samców	251 samice
Nurogęś	103	68
Gąsi	20	14
Czernica	9	10
Głównie	1	1
Bielaczek	2	-

W porównaniu z rokiem ubiegłym /patrz Biuletyn Lubuskiego Klubu Przyrodników nr 1/84, str 18 - 19/ liczebność większości gatunków była znacznie wyższa, mimo panujących w roku bieżącym niekorzystnych warunków atmosferycznych i całkowitego zamrożenia większości odcinków rzek. Na uwagę zasługuje wysoka liczebność Łabędzi, nurogęsi i perkozka oraz znaczne różnice w składzie zgrupowań poszczególnych rzek.

Niestety w bieżącym roku nie udało się skontrolować wszystkich rzek na których mogły zimować ptaki, ograniczając się do trzech największych /lubuski odcinek warty kontrolowany był przez ośrodek Poznański/. Zapraszamy do współpracy wszystkich którzy chcieliby wziąć udział w kolejnym liczeniu ptaków wodnych, które odbędzie się w styczniu 1986. Mamy nadzieję, że uda się nam wówczas policzyć wszystkie zimujące w regionie ptaki wodne.

III Lubuski Konkurs Przyrodniczy dla uczniów szkół podstawowych

23 lutego 1985 w Swiebodzińskim Domu Kultury odbył się III Lubuski Konkurs Przyrodniczy dla uczniów szkół podstawowych. W konkursie wzięło udział 179 uczniów z 21 szkół woj. zielonogórskiego i gorzowskiego. Zwycięstwo drużynowe odniosła reprezentacja Szkoły Podstawowej nr 2 w Sulęcinie, przed Szkołą Podstawową w Smardzewie i Szkołą Podstawową w Rzerinie. W finale indywidualnym najlepsza okazała się Magdalena Staszewska ze Szkoły Podstawowej w Smardzewie. W przygotowaniu strony merytorycznej i przeprowadzeniu konkursu udział wzięli następujący członkowie klubu: Janusz Adamcewicz, Lech Antkowiak, Danuta Jermaczek, Andrzej Jermaczek, Artur Nowak, Adam Pikuła, Włodzimierz Rudawski i Andrzej Wasicki. Stroną organizacyjną imprezy, podobnie jak w ubiegłym roku, zajęł się zespół Swiebodzińskiego Domu Kultury, któremu w tym miejscu, w imieniu klubu, składamy serdeczne podziękowania.

Kontynuacja akcji inwentaryzacji drzew zasługujących na ochronę pomnikową.

W związku z utworzeniem Lubuskiej Kartoteki Przyrodniczej, rozpoczęta w ubiegłym roku akcja inwentaryzacji drzew zasługujących na ochronę pomnikową, kontynuowana będzie w oparciu o kartotekę. Informacje o zinwentaryzowanych obiektach należy więc nadsyłać na kartach kartoteki, w rubryce "szczegóły obserwacji" podając obwód i krótki opis drzewa. Przypominamy, że ochrona pomnikową mogą być objęte drzewa o następujących minimalnych obwodach /na wys. 1,3m/:

- 377cm - dęby i topole,
- 314cm - buk, jodła, modrzew, lipa, sosna, świerk, wierzby,
- 251cm - jesion,
- 220cm - brzozy, klony, olcha, osika, wiąz,
- 157cm - jarząbina
- 94cm - czeremcha, dzika jabłoń,

Szczegółowe informacje dotyczące zasad inwentaryzowania drzew można znaleźć w biuletynie klubu nr 1/74, str 14 - 17. Zwracamy uwagę na konieczność dokładnego oznaczania gatunków drzew /np. dębów, wiązów/, których większość dotychczas podawana

była tylko w formie oznaczonej do rodzaju, mimo, że obserwatorzy nie mieli żadnych trudności w rozpoznawaniu gatunków. Bardzo istotny jest również dokładny opis lokalizacji obiektu w terenie, umożliwiający jego odszukanie przez odpowiedniego pracownika administracji państwowej. W świetle nowych przepisów jako pomniki przyrody mogą być także uznawane niewielkie obiekty powierzchniowe - torfowiska, fragmenty lasu z rzadkimi roślinami, niewielkie zbiorniki wodne - o powierzchni do 3ha. Irosimy o zwracanie uwagi na tego rodzaju obiekty.

P t a k i w o d n e i b ł o t n e P o j e z i e -
r z a L u b u s k i e g o

W bieżącym roku Lubuski Klub Przyrodników rozpoczyna prace nad tematem "Ptaki wodne i błotne Pojezierza Lubuskiego". Ukończenie i podsumowanie wstępnego etapu badań, mającego na celu zbadanie rozmieszczenia i liczebności lęgowych populacji poszczególnych gatunków oraz określenie struktury ugrupowań ptaków poszczególnych środowisk, planuje się na koniec roku 1986. W opracowaniu, jako aktualne, uwzględniane będą wszelkie dane zebrane po 31 stycznia 1980. Badania prowadzone będą równoległe dwiema drogami:

1. Przy pomocy Lubuskiej Kartoteki Przyrodniczej zbierane będą wszelkie informacje o stanowiskach lęgowych następujących gatunków ptaków /dotądowa lista gatunków/: perkozek, perkoz rdzawoszyi, bączek, bak, łabęda niemy, kaczki /wszystkie gatunki z wyjątkiem krzyżówki/, muraś, błotniaki /wszystkie/, wodnik, kureczki /wszystkie/, kokoszka wodna, czajka, sieweczki, bródzce /wszystkie/, kszyc, słonka, sowa błotna, zimorodek, remiz, podróżniczek, strumieniówka, świerszczak, dziwonka.

2. Poszczególni obserwatorzy, którzy zgłosili zamiar udziału w akcji będą przeprowadzać szczegółową inwentaryzację określonych zbiorników wodnych lub obszarów łak. Podstawą oceny liczebności ptaków będą co najmniej trzykrotne, szczegółowe kontrole /koniec kwietnia, druga połowa maja, druga połowa czerwca/ terenu, których wyniki nanieszone będą na specjalne karty. Zapraszamy do współpracy wszystkich którzy chcieliby się podjąć kontroli określonych terenów lub zbiorników wodnych. Osoby, które zadeklarują chęć udziału w akcji otrzymają odpowiednio wskazówki metodyczne i karty.

Wyniki pracy planujemy wydać w formie osobnego zeszytu na przełomie lat 1986/87. Opracowaniem poszczególnych zagadnień i gatunków zajmą się uczestnicy akcji.

N O T A T K I P R Z Y R O D N I C Z E

Tadeusz Czałga, Andrzej Jermaczek
Nowe stanowiska kwitnącego bluszczu /Hedera helix/ na Ziemi Lubuskiej.

Obszar Ziemi Lubuskiej znajduje się pod decydującym wpływem klimatu oceanicznego. Jest to czynnik determinujący dość częste zjawisko kwitnienia i owocowania bluszczu pospolitego /Hedera helix/. Ostatnio stwierdzono trzy nowe, najprawdopodobniej naturalne, stanowiska okazałych kwitnących okazów tej rośliny.

Stanowisko 1. Około 1km na północ od miejscowości Rzeczyca /gm. Świebodzin, woj. zielonogórskie/ w oddz. 287 leśnictwa Myszecin, Nadleśnictwa Babimost. Bluszcz pnie się po pniu okazałej sosny na wysokość około 12m. Jego średnica na wysokości 1,3m wynosi 7cm.

Stanowisko 2. Około 3km na północ od miejscowości Brójce /gm. Trzciel, woj. gorzowskie/, na terenie rezerwatu Czarna Droga /oddz. 256 leśnictwa Nowy Świat, Nadleśnictwa Trzciel/. Za podstawę służy roślinie pień kilkudziesięcioletniego usychającego dębu, po którym unie się na wysokość około 10m. Średnica pędu wynosi 9cm; na wysokości 3m rozgałęzia się on na dwa mniejsze.

Stanowisko 3. Około 1,5km na północ od miejscowości Podlegórz /gm. Trzebiechów, woj. zielonogórskie/ w oddz. 161 leśnictwa Radowice, Nadleśnictwa Sulechów, w niewielkiej grupie drzew liściastych otoczonych borami, przy drodze wiodącej z Podlegorza do osady Komarno. Drzewem podporowym jest topola czarna po której bluszcz pnie się na wysokość ponad 20m. Z ziemi wyrastają dwa pędy, które na wysokości kilkudziesięciu cm nad ziemią zrastają się ze sobą, by na wysokości 1,5m znowu się rozgałęzić. Ich średnica wynosi 10 i 8cm.

Jak widać z przytoczonych danych, okazy bluszczu rosnące na wymienionych stanowiskach są roślinami dość okazałymi, wskazane zatem byłoby objęcie ich dodatkowo ochroną pomnikową. Opisane tu naturalne stanowiska kwitnącego bluszczu nie są na Ziemi Lubuskiej odosobnione; w najbliższych latach, w ramach działalności klubu planuje się przeprowadzenie inwentaryzacji wszystkich stanowisk tej interesującej rośliny.

Włodzimierz Rudawski

Zimowe obserwacje szlachara /Mergus serrator/ w Trzcielu

Dnia 22 lutego 1985 na rzece Obrze w Trzcielu obserwo-
wałem przepływającą pod mostem samicę szlachara /Mergus serrator/
która nurkując wylądowała do rzeki Czarna Joda.

12 marca 1985 na Jez. Młyńskim w Trzcielu obserwowałem
również jedną samicę tego gatunku /prawdopodobnie tą sama/ odpo-
czywającą na lodzie w towarzystwie stada krzyżówek. Zimowe obser-
wacje szlachara w głębi łądu należą do wyjątkowych /Tomiałojć L.
1972. Ptaki Polski - wykaz gatunków i rozmieszczenie./.

Włodzimierz Rudawski

Interesująca obserwacja czernicy /Aythya fuligula/ w Trzcielu

12 sierpnia 1984 obserwowałem 5 jednodniowych piskląt
czernicy przebiegających przez przejazd kolejowy obok stacji PKP
w Trzcielu. Pisklęta wpadły do pobliskiego ogrodu i ukryły się
w kwietniku. Ptaki te pochodziły prawdopodobnie ze spóźnionego
lęgu czernic zniechędzających się na pobliskich stawach rybnych.

Danuta i Andrzej Jermaczek, Leszek Jerzak, Józef Radkiewicz,
Włodzimierz Rudawski

Kolonja kormoranów /Phalacrocorax carbo/ w Czetowicach

01 maja 1984 podczas kontroli stawów rybnych w Cze-
towicach /gm. Krosno Odrz./ na Wielkim Stawie położonym około 1km
na zachód od Czetowic, stwierdzono kolonię kormoranów. Kolonia
usytuowana była na niedostępnej kępie olch porastających zatopio-
ną groblę, około 100m od brzegu stawu. Liczebność kolonii okreś-
lono wówczas na 35 gniazd. Kontrola całego kompleksu stawów wyka-
zała obecność ponad 120 ptaków.

02 czerwca udało się dopłynąć do kolonii i przeprowa-
dzić bezpośrednią inwentaryzację gniazd. Wykazała ona istnienie
52 gniazd rozmieszczonych na 39 drzewach. Ponadto od miejscowych
rybaków uzyskano informacje o wcześniejszym zniszczeniu trzech
gniazd.

Zalatywanie kormoranów na stawy w Czetowicach obserwa-
wano od połowy lat siedemdziesiątych, w latach osiemdziesiątych
ich liczba zaczęła gwałtownie wzrastać. Osiadła kolonia jest
drugim po rezerwacie Słońsk, stanowiskiem kormoranów na Ziemi
Lubuskiej i jednym z najdalej wysuniętych na południe stanowisk
tego gatunku w Polsce.

Z A R Z A D Z E N I A, P R Z E P I S Y

Rozporządzenie Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia
30 kwietnia 1983r. w sprawie wprowadzenia gatunkowej ochrony
roślin /Dz. U. Nr 27, poz. 134/.

Na podstawie art 15 ustawy z dnia 07 kwietnia 1949r.
o ochronie przyrody /Dz. U. Nr 25 poz. 180/ zarządza się, co nastę-
puje:

§1. Uznaje się za podlegające całkowitej ochronie nastę-
pujące gatunki dziko rosnących roślin:

d r z e w a

- 1/ cis pospolity /Taxus baccata/,
- 2/ limba /Pinus cembra/,
- 3/ brzoza ojcowska /Betula oycowiensis/,
- 4/ jarzab szwedzki /Sorbus intermedia/ i jarzab brekinia /Sorbus
terminalis/,

k r z e w y i k r z e w i n k i

- 5/ kosodrzewina /Pinus mughus/,
- 6/ sosna błotna /Pinus uliginosa/,
- 7/ brzoza niska /Betula humilis/ i brzoza karłowata /Betula nana/,
- 8/ woskownica europejska /Myrica gale/,
- 9/ wierzba borówkolistna /Salix myrtilloides/ i wierzba lapońska
/Salix lapponum/,
- 10/ malina moroszka /Rubus chamaemorus/,
- 11/ wiśnia karłowata /Cerasus fruticosa/,
- 12/ szczodrzeniec zmienny /Cytisus albus/,
- 13/ wawrzynek wilczełyko /Daphne mezereum/ i wawrzynek główkowy
/Daphne cneorum/,
- 14/ rokitnik zwyczajny /Hippophae rhamnoides/,
- 15/ kłokoczka południowa /Staphylea pinnata/,
- 16/ bluszcz pospolity /Hedera helix/,
- 17/ różanecznik żółty /Rhododendron flavum/,
- 18/ chamedafne północna /Chamaedaphne calyculata/,
- 19/ arzosiec bagienny /Erica tetralix/,
- 20/ wiciokrzew pomorski /Lonicera periclymenum/,
- 21/ zimozioł północny /Linnaea borealis/.

r o ś l i n y z i e l n e

- 22/ diugosz królewski /Osmunda regalis/,
- 23/ pióropusznik strusi /Matteucia struthiopteris/,
- 24/ podrzeń zebrowiec /Blechnum spicant/,
- 25/ jęczmierzek zwyczajny /Phyllitis scolopendrium/,
- 26/ salwinia pływająca /Salvinia natans/,
- 27/ skrzyp olbrzymi /Equisetum maximum/,
- 28/ widłaki /Lycopodium/ - wszystkie gatunki, z tym że wolno ścinać (7)
kiosy zarodnikowe, lecz nie wolno ich zrywać,
- 29/ poryblin jeziorny /Isoetes lacustris/ i poryblin koleczasty
/Isoetes echinospora/,
- 30/ goździki /Dianthus/ - wszystkie gatunki, z wyjątkiem goździka
kartuzka /Dianthus carthusianorum/ i goździka kropkowanego (12)
/Dianthus deltoides/.

- 31/ iyszczec wiechowaty /Gypsophila paniculata/,
 32/ lernica litewska /Silene lithuanica/,
 33/ polnik europejski /Trollius euroaeus/,
 34/ pluskwica europejska /Cimicifuga europaea/,
 35/ orlik pospolity /Aquilegia vulgaris/,
 36/ tojad /Aconitum/ - wszystkie gatunki,
 37/ powojnik prosty /Clematis recta/,
 38/ sasanki /Fulsatilla/ - wszystkie gatunki,
 39/ zawilec narcyzowy /Anemone narcissiflora/ i zawilec wielkokwiatowy /Anemone silvestris/,
 40/ miłek wiosenny /Adonis vernalis/,
 41/ grzeł szity /Nuphar luteum/ i grzeł drobny /Nuphar pumilum/,
 42/ warzucha polska /Cochlearia polonica/,
 43/ rasiączki /Drosera/ - wszystkie gatunki, (13)
 44/ rojniki /Sempervivum/ - wszystkie gatunki, (5)
 45/ rarydło leśne /Aruncus silvestris/,
 46/ ostralódka kosmata /Oxytropis pilosa/,
 47/ grzełek wschodniokarpacki /Lathyrus laevigatus/,
 48/ kotwica - brzech wodny /Tropa natans/,
 49/ len złoty /Linum flavum/ i len wiechaty /Linum hirsutum/,
 50/ dytan jasionolistny /Dictamnus albus/,
 51/ mikojózek nadmorski /Eryngium maritimum/,
 52/ arcydzięgiel litwor /Archangelica officinalis/,
 53/ młoczniak nadmorski /Glaux maritima/,
 54/ nierwiżanka omączona /Trinula farinosa/,
 55/ baldaszkowy /Chimaphila umbellata/,
 56/ wielosiz błękitny /Isolemonium coeruleum/,
 57/ śmięgiwiec czerwony /Sium rubrum/,
 58/ balczonica krajeńska /Scopolia carniolica/,
 59/ natarstnica zwyczajna /Dianthus grandiflora/,
 60/ gnidosz królewski /Pedicularis sceptrum-Karolinum/ i gnidosz rozestany /Pedicularis silvatica/,
 61/ goryczki /Gentiana/ - wszystkie gatunki, z wyjątkiem goryczki trojęściowej /Gentiana asclepiadea/, (18)
 62/ niebiesista trwała /Sweertia perennis/,
 63/ grzybieńczyk wodny /Limnanthemum nymphoides/,
 64/ barwinek pospolity /Vinca minor/,
 65/ zerwa kulista /Hyteuma orbiculare/,
 66/ lobelia jeziorna /Lobelia Dortmanna/,
 67/ otota zwyczajna /Linosyris vulgaris/,
 68/ szarotka alpejska /Leontopodium alpinum/,
 69/ arnika srebra /Arnica montana/,
 70/ omleń górski /Boronicum austriacum/,
 71/ dziewięsiś porzeczolistny /Carlina onopordifolia/ i dziewięsiś bezłodygowy /Carlina aculis/,
 72/ ostrzeż jannński /Cirsium pannonicum/,
 73/ wilgocień stęgowy /Scorzonera purpurea/,
 74/ kosaćka kielichowa /Tofieldia calyculata/,
 75/ rajecznicza liliowa /Anthericum lilago/,
 76/ lilia złotoczków /Lilium martagon/,
 77/ szachownica kostkowa /Pritillaria melantheris/,
 78/ śnieżyk cienkolistny /Scnitharalum Gussonei/ i śnieżyk baldaszkowaty /Scnitharalum umbellatum/,
 79/ szaflerek miękkolistny /Muscari comosum/ i szaflerek drobnokwiatowy /Muscari botryoides/,
 80/ śnieżyca wiosenna /Leucojum vernum/.

- 81/ śnieżyca przebiśnieg /Galanthus nivalis/,
 82/ mieczyk błotny /Gladiolus paluster/ i mieczyk dachówkowy /Gladiolus imbricatus/,
 83/ szafran spiski /Crocus scenusiensis/,
 84/ kosaciec /Iris/ - wszystkie gatunki, z wyjątkiem kosacia złotego /Iris pseudoacorus/, (3)
 85/ turówka wonna /Hierochloa odorata/,
 86/ ostnice /Stipa/ - wszystkie gatunki, (3)
 87/ storczykowate /Orchidaceae/ - wszystkie gatunki, (17)

R z y b y

- 88/ smardzowate /Morchellaceae/ - wszystkie gatunki,
 89/ szmaciak wąziasty /Sparassia crispa/,
 90/ sopłówka kępczasta /Merizium ramosum/ i sopłówka jodłowa /Merizium coralloides/,
 91/ modrzewnik lekarski /Laricifomes officinalis/,
 92/ flakowiec olbrzymi /Meripilus giganteus/,
 93/ jagwica listkowata /Grifola frondosa/ i jagwica okółkowa /Grifola umbellata/,
 94/ szyszkowiec szyszkowaty /Strobilomyces floccopus/,
 95/ podgrzybek pasożytniczy /Xerocomus parasiticus/,
 96/ purchawica olbrzymia /Lanzermannia gigantea/,
 97/ sromotnikowate /Phallaceae/ - wszystkie gatunki.

§2. 1. Zabrania się:

- niszczenia, zrywania, ścinania lub usuwania z naturalnych stanowisk /wykopywania/ roślin podlegających całkowitej ochronie /§1/ oraz zbywania, nabywania, przenoszenia i wywożenia ich za granicę w stanie świeżym lub suszonym,
- niszczenia owocników wszelkich gatunków grzybów nie zbieranych na celach konsumpcyjnych na ich naturalnych stanowiskach w lasach, na łąkach, w murawach, zaroślach itp.,
- rozszarbywania ściółki leśnej w poszukiwaniu i przy zbiorze grzybów jadalnych.

2. Przepisu ust. 1 pkt 1 nie stosuje się do roślin gatunków chronionych hodowanych w plantacjach i ogrodach, z tym że przenoszenie, przesyłanie i sprzedawanie hodowanych roślin gatunków chronionych może odbywać się wyłącznie na podstawie zezwoleń udzielanych przez terenowy organ administracji państwowej stopnia wojewódzkiego.

§3. Jeżeli zmiany środowiska przyrodniczego wywołane działalnością człowieka spowodują zagrożenie roślin podlegających całkowitej ochronie /§1/, terenowy organ administracji państwowej stopnia wojewódzkiego jest obowiązany podjąć stosowne działania w celu zapewnienia trwałego zachowania danego gatunku bądź zapobieżenia szkodom lub ich ograniczenia.

§4. Terenowy organ administracji państwowej stopnia wojewódzkiego może po zasięgnięciu opinii wojewódzkiego komitetu ochrony przyrody lub Zakładu Ochrony Przyrody i Zasobów Naturalnych Polskiej Akademii Nauk udzielać zezwoleń na zbieranie i przenoszenie lub przesyłanie roślin podlegających całkowitej ochronie /§1/ w celach naukowych, dydaktycznych i hodowlanych.

§5. Uznaje się za podlegające częściowej ochronie następujące gatunki roślin leczniczych i przemysłowych dziko rosnących:

- p o r o s t y
- 1/ płucnica islandzka /Cetraria islandica/, granicznik płucnik /Lobelia pulmonaria/ oraz wszystkie gatunki rodzaju brodacznica /Usnea/; zbiór porostów nadrzewnych jest dopuszczalny tylko z drzew ściętych w normalnym trybie gospodarki leśnej,
- k r z e w y i k r z e w i n k i
- 2/ porzeczka czarna /Ribes nigrum/,
 - 3/ wiliżyna ciernista /Ononis spinosa/,
 - 4/ kruszyna pospolita /Frangula alnus/,
 - 5/ bagno zwyczajne /Ledum palustre/,
 - 6/ macznica lekarska /Arctostaphylos uva-ursi/,
 - 7/ kalina koralowa /Viburnum opulus/,
- r o ś l i n y z i e l n e
- 8/ paprotka zwyczajna /Polypodium vulgare/,
 - 9/ kopytnik pospolity /Asarum europaeum/,
 - 10/ grzybenie białe /Nymphaea alba/ i grzybenie północne /Nymphaea candida/,
 - 11/ pierwiosnka wyniosła /Primula elatior/ i pierwiosnka lekarska /Primula officinalis/,
 - 12/ pokrzyk wilcza jagoda /Atropa belladonna/,
 - 13/ marzanka wonna /Asperula odorata/,
 - 14/ naparstnica purpurowa /Digitalis purpurea/,
 - 15/ centuria pospolita /Centaurium umbellatum/,
 - 16/ goryczka trojęściowa /Gentiana asclepiadea/,
 - 17/ kocanki płaskowe /Helichrysum arenarium/,
 - 18/ ciemniżyca biała /Veratrum album/, ciemniżyca zielona /Veratrum Lobelianum/ i ciemniżyca czarna /Veratrum nigrum/,
 - 19/ zimowit jesienny /Colchicum autumnale/,
 - 20/ konwalia majowa /Convallaria maialis/,
 - 21/ turzycę płaskową /Carex arenaria/,
 - 22/ turówka leśna /Hierochloa australis/.

§6. W odniesieniu do roślin podlegających częściowej ochronie /§5/ stosuje się następujące ograniczenia:

- 1/ pozyskiwanie ze stanu dzikiego roślin i ich części może odbywać się tylko na określonych obszarach i w ilościach uzgodnionych przez zainteresowane zborem instytucje z właściwymi terenowymi organami administracji państwowej stopnia wojewódzkiego i Naczelnym Konserwatorem Przyrody,
- 2/ zbioru roślin i ich części mogą dokonywać tylko osoby imiennie upoważnione przez instytucje określone w pkt 1.

§7. Traci moc rozporządzenie Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 28 lutego 1957 w sprawie wprowadzenia gatunkowej ochrony roślin /Dz. U. Nr 15, poz. 78/.

§8. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 czerwca 1983r.

Minister Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego:
W. Kozłowski

INFORMACJE, KOMUNIKATY, APELE

+ + +

Sekcja Ornitologiczna Koła Naukowego Przyrodników Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu i Sekcja Ornitologiczna Koła Naukowego Biologów Uniwersytetu Wrocławskiego, zorganizowały późnym latem 1984 obóz naukowy na terenie rezerwatu "Słońsk". Celem trwającego dwa miesiące /połowa lipca - połowa września/ obozu było badanie dynamiki przelotu ptaków siewkowatych, połączone z ich obrączkowaniem. łącznie zaobrączkowano 632 ptaki siewkowane z 42 gatunków, w tym 409 kszyków, 147 brodzców leśnych i 38 białonogów. Z gatunków ciekawszych obserwowano brodzca pławnego, biegusiki piaszkodziobe /1 zaobrączkowano/, płatkonoga szydlodziobego, ostregojadę, czaplę białą, kuliki mniejsze, biegusy rdzawe, rybitwy wielkodziobe i uhlę. Planuje się kontynuację badań w roku 1985.

Przemysław Chylarecki, Andrzej Czapulak

+ + +

Prof. dr hab. Jacek Skuratowicz, prowadzący badania nad owadami żyjącymi w gniazdach ptaków, będzie wdzięczny za dostarczenie gniazd białorzutki /Oenanthe oenanthe/. Gniazda należy zbierać bezpośrednio po lęgach do szczelnych woreczków i dostarczyć do Zakładu Zoologii Systematycznej UAM, ul. Fredry 10, 61-701 Poznań.

+ + +

Mgr Przemysław Rachowiak z Zakładu Zoologii Systematycznej UAM /adres jak wyżej/ prowadzi badania drobnych ssaków Ziemi Lubuskiej na podstawie materiału zawartego w wyplawkach sów. W związku z tym zwraca się do wszystkich osób znających stanowiska sów o zbieranie i dostarczanie wypluwek. Każda zebrana partia powinna być zaopatrzona w etykietę z datą zebrania, stanowiskiem, gatunkiem sowy i nazwiskiem zbierającego. Jednocześnie mgr Rachowiak wyraża gotowość przeszkolenia zainteresowanych osób w zakresie oznaczania drobnych ssaków na podstawie materiału kostnego zawartego w wyplawkach.

+ + +

+ + +

Muzeum Regionalne w Świebodzinie zaprasza na wystawy o tematyce przyrodniczej czynne w bieżącym roku kalendarzowym:

- 10.06. - 06.07. - "Rośliny które nie mogą wyginąć" - wystawa pokonkursowa rysunków dzieci i młodzieży - muzeum /Ratusz/.
- 22.06. - 31.08. - "Przyroda Ziemi Lubuskiej" - sala Urzędu Miasta i Gminy w Łagowie.
- 06.07. - 07.09. - "Wystawa prac członków sekcji fotografii przyrodniczej PTF w Poznaniu" - muzeum.
- 07.12. - 31.12. - "Las i jego mieszkańcy w fotografii" - wystawa pokonkursowa - muzeum.

+ + +

W dniach 28 i 29 września 1985 /sobota niedziela/ w Świebodzinie odbędzie się III Zjazd Przyrodników Ziemi Lubuskiej. Drugi dzień zjazdu połączony będzie z przebiegiem diaporam i zestawów przeźrocz o tematyce przyrodniczej. Zamiar uczestniczenia w zjeździe należy zgłaszać do dnia 15 sierpnia 1985 przesyłając przekazem pocztowym na adres skarbnika klubu /Włodzimierz Rudawski, ul. Armii Czerwonej 42, 66-320 Trzciel/ wpisowe w wysokości 40 zł, z dopiskiem "zjazd". Założenia referatów i wystąpienia przesyłać należy, również w podany wyżej terminie, na adres: Lubuski Klub Przyrodników, Świebodziński Dom Kultury, ul. 22 Lipca 41, 66-200 Świebodzin. Szczegółowe informacje o zjeździe i przeglądzie uzyskać można korespondencyjnie lub telefonicznie /Świebodzin 24281 w 59 - prezes klubu/.

+ + +

Muzeum Regionalne w Świebodzinie ogłasza konkurs fotograficzny pt. "Las i jego mieszkańcy". Fotografie czarno-białe w minimalnym formacie 30 x 40cm lub cykle, powinny przedstawiać środowisko leśne oraz charakterystyczne dla niego rośliny i zwierzęta. Prace, zaopatrzone w godło i tytuł należy nadsyłać do dnia 30 października 1985 na adres: Muzeum Regionalne, 66-200 Świebodzin. Na zwycięzców czekają nagrody o łącznej wartości 20 tys zł. Wszystkie nadesłane prace przechodzą na własność organizatorów.

Nowi członkowie klubu:

Marianna Duda, ul. Osiedlowa 14/22, 65-268 Zielona Góra,
Stanisław Duda, ul. Osiedlowa 14/22, 65-268 Zielona Góra,
Piotr Kachmarek, Technikum Leśne, 69-110 Rzepin,
Adam Ładosz, Technikum Leśne, 69-110 Rzepin,
Mieczysława Napiórkowska-Nowak, Osiedle Widok 1D/8, 66-200
Swiebodzin,
Ryszard Wodara, ul. Północna 2a, 69-110 Rzepin.

Kol. Zbigniew Lisiewicz /ul. Jasia i Małgosi, 80-308
Gdańsk/ będzie wdzięczny za przesyłanie informacji o wszelkich
obserwacjach dotyczących zmian antropogennych, nietypowych za-
chowań itp. u bielików /Haliaetus albicilla/.

W biuletynie publikujemy:

- informacje o działalności klubu,
- materiały bibliograficzne dotyczące przyrody regionu,
- materiały instruktażowe i metodyczne,
- notatki florystyczne i faunistyczne z terenu Ziemi Lubuskiej
oraz informacje o interesujących obiektach przyrodniczych,
rezerwach itp..
- treść aktualnych ustaw i zarządzeń dotyczących ochrony
przyrody w Polsce i regionie,
- informacje o zjazdach, konferencjach, sympoziach,
- recenzje i informacje o nowościach wydawniczych,
- ogłoszenia, komunikaty, apele.

Wydanie kolejnego numeru biuletynu /3/85/ planujemy
na wrzesień br.

